UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sermones prestantissimi viri Ro||berti de Litio: ordinis Minoru[m] sacre theologie professo||ris: pontificis Aquinatis

Caracciolo, Roberto

Lugd., Anno d[omi]ni. M.cccccxiij. vi. no.Maij.

D[omi]nica in passione in mane: de honore pare[n]tu[m]. Sermo. liiij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-70607

Visual Library

in pctis carnis. Fregerūt multi votum qđ deo fecerāt. Finxerūt multi bonitatē vite: acceperūt ouiū veſtimēta: intrinſecus aūt ſunt lupi rapaces. O quāta peccata: ꝛ q̄ enormia latent ſub ouina pelle: o magne deus: o ſapiētiſſime dn̄e: tu oīa vides: tu oīa deniq̄ noſti. Nos ergo merito propter tāta facinora timere debemus ne in nos deſeuiat ira ſua: ſinatq̄ per antixp̄m vexari mundū tēpeſtate magna. A qua nos liberet redemptor noſter pijſſimus: qui cū patre ꝛ ſpiritusancto viuit et regnat per infinita ſecula ſeculoꝝ. Amen.

¶ Dominica in paſſione in mane: de honore parentū exēplo xp̄i: qui in euangelio ſuū patrem honorare ſe aſſerit: ſcilꝫ quoad delectationē ſubiectionē et conuerſationem. Sermo. liiij.

EGo honorifico patrem meum. Uerba ſunt redemptoris noſtri originaliter Johā. viij. et hodierno euāgelio annotata. Facti ſunt adeo vt plurimū impij filij ad parētes ſuos vt merito quilibet pater aut mater dicere poſſit illud Eſa. j. Filios enutriui et exaltaui: ipſi autem ſpreuerūt me. Ut igitur etiā ꝛ ipſi iuuenes ꝛ adoleſcētes: ac pueri parētes colēdo: ad verā penitētiā reducātur: in preſenti ſermone de honore parentū dicere ſtatui. Nam ꝛ Exod. xx. dn̄s deus dixit: Honora patrē tuū ꝛ matrē tuam: vt ſis longeuus ſuper terram. Chriſtus ergo in euāgelio hodierno patrē ſe honorare fatetur: vt ſic nos etiam ſuo exemplo inſtrueret quid agere debemus. De ipſo itaq̄ parētum honore tria myſteria declarabimus.

Primū dr̄ dilectionis.
Scđm ſubiectionis.
Tertiū conuerſationis.

¶ Qr̄ honorādi ſunt parētes ꝓpter beneficioꝝ multiplicitatē: propter parentum charitatē: ꝛ ꝓpter irrationabiliū exēplaritatem. Capm. j.

PRimū myſteriū declarandū de parentum honore dr̄ dilectionis. Debēt vtiq̄ filij qui parētes honorare volunt ipſos diligere: ꝛ ex corde amare ꝓpt̄ tria.

Primo propter beneficiorum multiplicitatem.

Scđo ꝓpter parentū charitatē.

Tertio propter irrationabilium animalium exemplaritatem.

¶ Primo filij debent parentes diligere ꝓpter bn̄ficioꝝ multiplicitatē. Quis enī explicet quot a parētibus filij beneficia receperūt: Ab illis equidē ſumpſerunt eſſe: qđ bonū tam grāde eſt: vt ipſum ſit fundamentū omniū alioꝝ bonoꝝ. Nā qui nō hꝫ eſſe: nullū aliud bonū habere pōt: nō diuitias: nō gloriā: nō famā: nō ſcientiā: nō vtutes: nō gratiā: nō vitam eternā. Ipſum etiā eſſe bonū ab oībus eſt deſiderabile. Un̄ Ariſto. ij. de aīa inquit: Oīa appetunt eſſe: ꝛ illiꝰ cā agunt quecūq̄ agūt ſm naturā. Propter hoc bonū a parētibꝰ habitū libro de hebdomatibꝰ Boetiꝰ ait: Oīum bonoꝝ ipſum eſſe bonū eſt. Hinc etiā ſapiēs Eccl. vij. c. ait: Honora patrē tuū: et gemitꝰ matris tue ne obliuiſcaris. Memento qm̄ non niſi ꝑ illos natꝰ nō fuiſſes. Et Hiero. in ep̄l'a de honore parētū ait: Honorandi ſunt parētes: qꝛ primo ſunt nobis cā ſucſcēdi. Hoc beneficio motus Coriolanꝰ romanus ꝯſul ab vrbis Rome obſidione ceſſauit. Scribit nāq̄ de illo Eutropius: q̄ poſtq̄ vicerat volſcos et coriolos: vñ poſtea nomen accepit: exul factꝰ romanis ad volſcos in exiliū miſſus: a quibꝰ gratioſe viuēs ab eis cōtra romanos dux factꝰ eſt. Et poſt multas ciuitates et terras ab eis adeptas ad foſſas quinq̄ miliū paſſuū ab vrbe caſtra poſuit: ſecūdus poſt Tarquiniū ſuperbū qui ꝯtra patriā duxiſſet exercitū. Populatur inde romanū agrū cuſtodibꝰ inter populatores poſitis: qđ ſm Frontinū de re militari: faciebat vt diſcordia oriret inter p̄res ꝛ populū. Multitudo tandē ingens pacē expectās ſenatū mo

uit: vt ad Coriolanū oratores mitteret.
Qui cū nō obtinuiſſent: iterū miſſi alij
nō recipiunt̄ i caſtris. Mittunt̄ poſtea
ſacerdotes cū ſuis inſignib⁹ velati: qui
minus fecerūt ꝙ̄ primi. Tunc matrone
vt ſcribit Valeri⁹ ſub rubrica de pietate
erga parētes: ad Vecturiā matrē Corio
lani. Volumniāq; vxorē frequētes cōue
niūt vt ipſa mater ꝛ vxor Coriolani du=
os eius filios in hoſtiū caſtra ducerēt: ꝛ
vrbē precib⁹ liberarēt quā armis tutari
difficile erat. Cū ergo ad caſtra ventum
eſt: nunciat̄ Coriolano adeſſe ingēs mu
lierū agmen: q̄ ſpreuit eas: mox q̄dā fa=
miliariū: niſi me inq̄t decipiāt oculi: ma
ter tua: cōiunx et liberi tui adſunt. Tūc
Coriolan⁹ cū matri obuiā amplexū fer=
ret. dixit mater: Priuſq̄ȝ amplexum acci
piā dic an ad hoſtē: an ad filiū venerim:
ꝛ vtrū captiua in caſtris tuis ſim. In h̄
me lōga vita ꝛ ſenect⁹ traxit vt exulē te
deinde hoſtē viderē. Potuiſti populari
hāc terrā q̄ te genuit ꝛ nutriuit. Si ego
te nō peperiſſeȝ roma nō oppugnaret̄.
Si filiū nō haberē: libera in pr̄ia mor=
tua eſſem. Vxoris deinde ac liberoꝝ am
plexus ab om̄i turba mulierū ſtrauere
virū. Tūc ad matrē v̄ſus ait: Expugna=
ſti ꝛ viciſti irā meā. Patriā ergo vtero
tuo dono: repēteq; agrum romanū ar=
mis hoſtib⁹ liberauit. Recordatus fuit
ergo Coriolanus quātū matri debebat
in cui⁹ vtero ſuſcepiſti eſſe. Hinc Hiero.
de honorādis parētib⁹ ait: Prebeat̄ pa
tribus amoris mixta formido: q̄ primi
ſunt nobis cā naſcēdi. Exhibete patrib⁹
filij qd̄ vos p̄tās paterni nōis cogit: q̄ a
deo eſt eoꝝ meritis attributa: vt ip̄a de
vobis exigat qd̄ natura iubere nō po=
tuit. Matribus q̄ȝ debitā impēdite re=
uerentiā: que vobis vteri liuore ſeruien
tes pōdus corporis veſtri tolerant atq;
ignotam portātes infantiā famulatum
quēdā exhibēt naſcituris. Illo t̄pe non
tm̄ ſibi mater eſurit: nec acceptos ſola
digerit cibos. Materno victu alitur et
ille qui latet: eiuſq; mēbra alteri⁹ com=
eſtione paſcūtur: vt hō futurus alienis
morſib⁹ ſaturetur. hec ille. Sunt ꝛ alia
beneficia filijs a parētib⁹ oblata. Nā vt
in plurib⁹ ipſi filios nutriūt aut nutriri
faciūt ip̄os in etate infantili cū magna
diligētia ab oībus cōtrarijs ꝓtegunt ꝛ
defendunt. Ipſi eis prouidēt de vita et
tegumēto. Ipſi eis alludūt: applaudāt
et blādiūtur vt a plāctu reuocent. Ipſi
eos docēt vt loqui ſciāt: immo vt ſepiſſi
me vt bonos mores ſequant̄. Propter=
ea Hiero. de honore parētū ait: Memē
to erga parētū eſſe ꝙ talis es: quoꝝ ma
nibus incremēta ſumpſiſti. ¶ Scd̄o filij
debēt parētes diligere ꝓpter parētum
charitatē. Nā quātūcūq; filij diligāt pa
trem ꝛ matrē: tm̄ ab his plus diligūtur.
Et hoc ſm̄ Ariſto. viij. Ethic. ꝓuenit ex
triplici rōne. ¶ Prima rō eſt diuturni=
tatis t̄pis. Nā quātum amor magis du
rat: tāto vehemētior perficit̄. Amor aūt
parētū ad filios diuturnior eſt ꝙ̄ filioꝝ
ad parētes. Statim em̄ cū filij naſcunt̄
parētes diligūt eos: nō tm̄ ſtatim filij di
ligūt parētes: qꝛ nō ſtatim ſunt tāte co=
gnitiōis vt poſſint cognoſcere q̄d ſit di
ligendū: diuturnior eſt ergo amor parē=
tum ad filios ꝙ̄ ecōuerſo: ꝛ fortior eſt ꝛ
vehemētior. ¶ Scd̄a rō eſt certitudinis
prolis. Parentes igit̄ ſunt magis certi
de ſua prole ꝙ̄ ipſa de parētibus et ſic
matres plus ꝙ̄ patres. ¶ Tertia rō eſt
vnionis: qꝛ filij vniūtur parentibus: eo
ꝙ ab ipſis habēt eſſe: ꝛ non econuerſo.
Iō dixit Alexā. in. iij. volumine ſumme.
ꝙ de amore filijs exhibēdo nō dat̄ pre=
ceptū: ſicut nec de amore ſuijpſius: quia
ad hoc ſufficiēter inclinat natura. Vñ ſi
cut humor aſcēdit a radice ad ramos: ꝛ
nō ecōuerſo: ſic naturaliter a parentib⁹
aſcēdit amor ad filios: et nō econuerſo.
Icirco amor parētū ad filios eſt natu=
ralis. Amor v̄o filioꝝ ad parētes debet
eſſe gratuitus. Hinc Hiero. in ep̄la de
honorādis parētibus ait: Sit tibi gra=
ta vita ipſorum quibus charior eſt vita
tua ꝙ̄ propria. Redde amoris vicē co=
lende pietatis. De hoc aūt amore parē=
tū ad filios eſt exēplū de Dauid clemē=

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

tiſſimo.ij.Reg.xviij. Cũ eñi Abſalon fi
lius eius tẽtaſſet eum pellere regno ac
Dauid cõtra eũ mouiſſet exercitũ:cum
ipſe Dauid remanſiſſet in porta ciuita-
tis:precepit Joab ꝛ Abiſai quibus cõ-
miſſa erat ſumma belle.dicẽs:Seruate
mihi puerũ Abſalon. Itaqꝫ egreſſus eſt
populus cõtra Abſalonẽ ꝛ ſuos in cam
pũ ꝛ factũ eſt preliũ. Debellataqꝫ eſt ab
exercitu Dauid gẽs Abſalonis. Accidit
aũt vt abſalon occurreret ſeruis dauid
ſedẽs mulo. Cũqꝫ ingreſſus fuiſſet mu-
lus ſubter cõdenſam quercũ:adheſit ca
put ei⁹ quercui:ꝛ illo ꝑ capillos ſuſpẽſo
mulus cui inſederat pertrãſiuit. Qḋ cũ
nunciatũ fuiſſet Joab:tulit tres lãceas
in manu ſua: ꝛ infixit eas in corde abſa
lonis. Cũqꝫ adhuc palpitaret cucurre-
runt decẽ iuuenes armigeri Joab et in-
terfecerũt eũ. Cũ vo nũcius curreret ad
Dauid: qui ſedebat inter duas portas
ꝛ ſpeculator diceret:Uideo aliquem ve
nientẽ. dixit Dauid: O ſi bonus eſt iſte
nuncius.Et appropinquans nũcius ad
Dauid ait: Salue rex. Benedictus dñs
deus qui diſperſit oẽs contrarios regi
meo. Et ait rex: Eſt ne pax puero abſa-
lon? Qui reſpondit ꝙ interfectus erat.
O dauid pater piiſſime. O pater aman
tiſſime. Nõ cogitauit Abſalonis rebel-
lionẽ.nõ dixit: Uolebat filius me⁹ ſub-
ripere regnũ meũ:iõ merito eſt interfe-
ctus:immo paterno amore deuict⁹: ſcon
ſtrictus eſt lachrymas fundere:ꝛ aſcen-
dit cenaculũ porte:ꝛ fleuit ꝛ ſic loqueba
tur:Fili mi Abſalon. Abſalon fili mi:qs
mihi tribuat vt ego moriar ꝓ te? Abſa-
lon fili mi. Fili mi abſalõ. Uincebat er-
go paternus affectus Dauid animũ:vt
de mortuo filio licet ſibi inimico: non
gauderet:ſed poti⁹ anguſtiaret. ¶ Ter-
tio filij debẽt parẽtes diligere propter
brutoꝝ ꝛ irrationabiliũ animaliũ exem
plaritatẽ. Ipſe equidẽ ſeuiſſime fere et
animalia ſilueſtria:ſerpẽtes feroces: vo
lucreſqꝫ rapaces ad parẽtes ſuo modo
pietatẽ exhibent ꝛ amorem. De ciconia
eñi in libro de natura animaliũ legitur:

ꝙ ſeneſcẽs pater aut mater ei⁹ ab ea nu
tritur:alijs confouetur. et Ciconia fili
quecũqꝫ põt beneficia parẽtibus indul
get. Quare vt dicit Ambroſius in hexa
meron. Auis pia romanoꝝ antiquo mo
re appellari ſolebat. Sed dũ hec loqui
mur admirari debemus: vnde eſt ꝙ i
multis filijs tãta iniquitas reperit. Il
vſqꝫ adeo pleriqꝫ in patrẽ aut in matrẽ
crudeles effecti ſunt: vt non ſolum eos
odiãt:nõ ſoluz nõ ament: ſed mou illo
deſiderent et affectent: immo viſum eſt
tẽporibus noſtris:ſcꝫ M.cccclxx. in ciui
tate Bari filiũ gladio interimere pro
matrẽ. O genimina viperarũ. O ois hu
manitas inimici. O inexhonorãtiſſimi
filij. O ſocij ꝓditoris Jude. Ecquid ne
quius cogitari aut dici põt vel audiri
ꝙ erga parentes veſtros veſtra iniqui
ꝛ mala volũtas. Sed vt arbitrari poſ
ſum triplex eſt cã:cur filij parentes exo
ſos habẽt. Prima cã eſt filioꝝ ſuperbia
propter quã egre ferunt ſi a parentibus
corrigãtur: ſi illoꝝ reprimatur audacia
ſi moneãtur vt bene viuãt. Cõtra tales
eſt aureũ illud dictũ Salomonis Pro
uer.j. Audi fili mi diſciplinã patris tui
ꝛ ne dimittas legẽ matris tue: vt adda
tur gratia capiti tuo:et torques col
tuo. Scḋa cauſa quare filij odiũt par
tes eſt auaricia:cupiũt equidẽ domini
ꝛ poteſtatẽ habere ſup paternis ꝛ ma
ternis bonis:ꝛ cũ id aſſequi nõ valẽt
cõtra parẽtes cõcipiũt odium. Nõnulli
vo viduas matres ꝛ vetulas nũc pote
bus nũc blãditijs falſis inducunt vt de
ſua dote liberã eis faciãt donationem.
Qui tñ cũ id obtinẽt nullaꝫ de matrib
curã gerũt. Et ꝓpterea caute agendũ
eſt ꝛ ꝗuis quis põt eſſe bonoꝝ ſuoꝝ
dñs non det alicui bona ſua. Ex hoc ſa
piens Ecci.xxxiij. c.ait: Filio et mulieri
fratri et amico nõ des poteſtatẽ ſup te
in vita tua:ꝛ nõ dederis alijs poſſeſſio
nem tuã:ne forte peniteat te ꝛ depreca
ris pro illis. Tertia cauſa quare mul
filij parentes odiunt eſt illoꝝ luxuria.
Ut eñi dicit.ij. Eſdre.iiij. Multi demẽ

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

tes facti ſunt propter vxores ſuas: propter illas q̄nq̄ʒ filij parētes moleſtant: expellunt de domo ⁊ quaſi amplius videre nō poſſunt. O filij diligite vxores veſtras: ſed non immoderato amore vt parentum veſtroꝝ obliuiſcamini. Mementote ſemper ꝙ magis diligūt vos parentes veſtri q̄ʒ vxores veſtre.

¶ Qualiter filij debent eſſe parentibus ſubiecti: ⁊ de triplici gradu ſuperioritatis ſpūalis: tpalis: ⁊ corporalis. Cap. ij.

Secundū myſteriū declarandū de honore parētū dicitur ſubiectio. Debent vtiq̄ʒ filij eſſe parētibus ſubditi: illiſq̄ʒ obedire. Et de hoc dͬ: Col. iij. Filij obedite parentibus veſtris per oīa. ⁊ Ephe. vj. Filij obedite parentibus veſtris in dño hoc em̄ iuſtum eſt. Honora patrem tuū ⁊ matrē tuā: qđ eſt mandatū primū in ꝓmiſſione: vt bene tibi ſit ⁊ ſis lōgeuus ſup terrā. ⁊ Hiero. in epl'a de honorādis parētibus. ait: Imitamini filium machabeū: q̄ matri ſuadēti mortē obediuit: ⁊ durū imperiū gratāter aggreſſus eſt ne offenderet genitricē. Et redēptor noſter humilitatis magiſter: vt dicitur Luc. ij. Erat ſubditus illis: ſcʒ Ioſeph et virgini matri. Et Deut. xxj. q̄n lex currebat ſeueritatis et iuſticie dixit deus: Si genuerit homo filiū cōtumacem ⁊ proteruum qui non audierit patris ac matris imperiū: et coercitus obedire contempſerit: apprehendent eum et ducēt ad ſeniores ciuitatis et ad portam iudicij: dicētq̄ʒ ad eos. Filiꝰ noſter iſte ꝓteruus ⁊ cōtumax eſt: monita noſtra audire cōtemnit: comeſſationibus vacat et luxurie atq̄ʒ cōuiuijs: lapidibꝰ eū obruet populus ciuitatis: et morietꝰ vt auferatis malum de medio veſtri: et vniuerſus iſrael audiens pertimeſcat.

¶ Notandum tn̄ ſm Alexā. in. iij. ꝙ triplex eſt gradus ſuperioritatis ſm quē debet eſſe ordinata obedientia.

Prima eſt ſuperioritas ſpūalis.
Scđa tēporalis.
Tertia corporalis.

¶ Prima eſt ſuperioritas ſpiritualis: in qua eſt prelatꝰ cui obediendū eſt in ſpiritualibus ⁊ nō in tēporalibus: niſi per accidēs inquātū tēporalia q̄nq̄ʒ ordinari poſſunt ad aliquā finē ſpiritualem.

¶ Scđa eſt ſuperioritas temporalis in qua preeſt dñs tēporalis: qui mandare pōt ea que concernunt publicū ⁊ cōmune bonū: eiq̄ʒ ſub pena peccati obediendum eſt. vt dͬ. xj. q. iij. c. qui reſiſtit. c. ſi dñs. c. iulianꝰ. ⁊ di. viij. c. que cōtra mores. ¶ Tertia eſt ſuperioritas corporalis in qua paterfamilias preeſt filijs et omni domui ſue. Et ſm hanc pater pōt precipere ea que pertinēt ad neceſſitatē vel vtilitatē. Et ſm hoc filij debēt parētibus obedire. Un̄ ſi parētes mādarent illa que pertinēt ad ſuperiores ſpirituales vtputa ꝙ filij ieiunarēt in pane et aqua: qđ eſt officiū confeſſorū aut mandarēt ea que pertinēt ad ſuperiores tēporales ſine ipſoꝝ volūtate ⁊ autoritate nō eſſet eis obediēdū. Multominus etiā nō debēt filij parētibus obedire in his q̄ cederēt in detrimentū ꝓprie ſalutis ⁊ eſſet cōtra diuinū honorē. Un̄ Hugo de ſctō victore. ait: Obedire debemꝰ parētibus in oībꝰ: exceptis his in quibus dei patris dilectio offenderetur. Et Hiero. ad Furiā. Honora patrē tuum: ſed ſi te a vero patre nō ſeparat: tandiu ſcito ſanguinis copulam q̄ʒdiu ille ſuū nouerit conditorē. Alioquin tibi David protinus clamat et dicit pſ. xliiij. Audi filia ⁊ vide ⁊ inclina aurem tuā: ⁊ obliuiſcere populū tuū et domū patris tui. Et cōcupiſcet rex decorem tuū. hec ille. Ex quibꝰ oībus colligimus q̄ʒ grauiter errēt hi qui filios aut filias nō ex leuitate: ſed ex volūtate bona deo ſeruire volētes impediunt ac a ꝓpoſito bono reuocare nitūtur. De quibus diffuſius in ſermone de religione dicemus: Nūc aūt hortari tm̄ ſufficiat iuuenes ꝓpter xp̄m nō dubitare parētibꝰ nō obedire. Ipſe em̄ dixit Mat. x. Qui amat patrē aut matrē plus q̄ʒ me: nō eſt me dignꝰ. Sic cōfortabat ſanctus Sebaſtianus iuue-

nes illos fide⁊ ſanguine ac paſſiōe ger
manos Marcū. ſ. ⁊ Marcellianū: duꝫ
ꝓ fide xp̄i decollari debebāt. Ad quos
aduenere parētes: vt eos a ſancto pro-
poſito reuocarēt. Aduenit ⁊ p̄mo ma-
ter q̄ ſoluto crine ſciſſiſq; veſtib⁹ vbera
oſtēdens aiebat: O predulces filij cir-
cundat me inaudita meſticia: et into-
lerabilis luctus. Heu me miſerā amit-
to filios ad mortē vltro tēdētes quos
ſi mihi hoſtes auferrēt ꝑ media ſeque-
rer bella raptores: ſi violēta iudicia cō
cluderēt: carcerē irrūperem moritura.
Nouū hoc pereūdi genus eſt: ī quo car
nifex rogat᷑ vt feriat: vita optat᷑ vt per-
eat: mors inuitat᷑ vt veniat. Nou⁹ hic
luctus: noua miſeria: in qua natorū iu
uētus ſpōte amittit᷑: ⁊ parētū miſeran
da cogit᷑ ſenect⁹ vt veniat. Hec dicēte
matre pater ſenior adducit᷑ manib⁹ ſer
uulorū: ⁊ puluere aſpſo capite hmōi vo
ces dabat ad celū. Ad mortē vltro pro-
ficiſcentib⁹ filijs valedicturis adueni:
vt q̄ mee ſepulture parauerā: in filiorū
ſepulturas expēdā infelix. O filij bacu-
lus ſenectutis mee: ⁊ geminū viſceruꝫ
meorū lumē. Cur ſic mortē diligitis? Ve-
nite huc iuuenes: ⁊ flete ſup iuuenes:
ſpōte peūtes. Venite huc ſenes ⁊ me-
cū ſuper filios plangite meos. Deficite
plorādo ocli mei: ne videā filios meos
gladio cedi. Aduenerūt etiā ꝯiuges cū
filijs lamētātes. Inter hec ceperūt cor
da martyrū molleſcere: quos tū ſanct⁹
Sebaſtian⁹ ſuis v̄bis dulciſſimis ꝯfor
tauit: adeo vt ꝓ xp̄o aīoſe pati nō dubi
tarēt. Et ſic decollati ſunt. Quo exēplo
edocent᷑ iuuenes nō eē illis curādū: ſi ī
his q̄ ad aīe ſalutē ꝓprie ⁊ ad dei ſpe-
ctāt honorē: a parētib⁹ ꝯtrariū ꝑcipit᷑: et
ob h̄ ſint eis īobediētes: vt deo pareāt
¶ Cur filij debēt cum parentibus cōuer
ſari cum benignitate: cū humilitate: et
cū pietate. Caplm. iij.

Ertiū myſteriū declarādū de
honore parētū ē: ꝯuerſatio-
nis. Debent vtiq; filij cū pa-
rentibus conuerſari vt debēt
et expedit tripliciter.

Primo cum benignitate.
Scd̄o cum humilitate.
Tertio cum pietate.

¶ Primo cū benignitate: vt ſint eis be-
nigni ad ꝯſolandū eos: nō ad ꝯtriſtan
dū. Nā vt inq̄t Hiero. hꝫ quādā ſenect
infantiā. Solēt vtiq; ſenes eē tedioſi:
ſuſpitioſi: q̄ruloſi: īmūdi: ⁊ in domo in
utiles. Nō tū ꝓpterea filij debēt p im
patiētiam v̄bis illos exaſperare. Vnde
Hiero. inq̄t: Nemo parētes aſperis v̄r
bis ledat: hoc ora filiorū aſpernent᷑ q̄
parētes ledat audire. Et idē Hiero. de
honorādis parētib⁹ ait ad filios. Audi
te filij ſalutiferā iuſſionē ⁊ precepta le
gis affectu debiti amoris implete. Ser
uite patrib⁹ futuri patres: ⁊ matres ve
ſtras tenera diligite pietate: vt vīe cō
iuges mereant᷑ matrū noīe nuncupari.
Nemo patrē aſperis v̄bis ledat: ne ſit
amara dulcedo. Hoc tū fit inter parētes
⁊ filios qd̄ dn̄o iubēte natura cōtinuit.
Affectū ſonet q̄cq̄d lingue dixerint libe
rorū. Inter charas cōiūctaſq; perſonas
pietatis iura ſeruent᷑. Hoc filiorū ora lo
quātur: qd̄ delectat parentes audire. Et
iterū ſupradicto libello idē ait: Merē
eē̄ cecitatis ſue ſubire ſuppliciū: q̄ pa
rētū vultus vel toruo viſu deſperent: ⁊
elatis oculis leſerit pietatē. Si q̄cq̄ ſa
pitis filij: eo aīo videre venerabiles fa
cies q̄s voſipſi cōſpiciūt: et eorū labiis
dulcib⁹ oſculis inherere: q̄ eorū oſcula
adhuc habetis in mēbris. Senib⁹ ſerui
re perfacile eſt: q̄s nemo potat: nemo nu
trit ſucco corpis ſui. Foueat᷑ itaq; pare
tum ſenect⁹: ⁊ factis eorū viciſſitudo red
datur. hec ille. Cōtrariū aūt facientibus
multa mala eueniūt. Vn̄ idē Hierony.
vbi. ſ. Irreuerēs aūt fili⁹ qd̄ a dn̄o ipſe
mereat᷑ Salomonis dicta teſtātur. Cō
tumelijs afficiēs patrē et contemnens
ſenectā matris: cōfundetur ⁊ in oppro
brijs erit. Filius derelinquēs cuſtodire
diſciplinaꝫ patris meditabit᷑ ſermones
malicie. Maledicēti patrē et matrē ex
tinguetur lumen: ⁊ pupille oculorū eius

videbūt tedebṫas. Audi fili patrem qui
genuit te: nec contempſeris qꝛ ſenuerit
mater tua. Parcat patri lingua quā ge-
nuit: ⁊ matrē ſuam nemo crudeli verbo
ꝑcutiat. Sic te rapiet fili iuuenilis eta-
tis autoritas vt noueris vnde ſis natꝰ.
Memento ſcripture ſancte: vbi ſpiritu
ſancto loquēte dictū eſt Exoḋ. xxj. Qui
maledixerit patrē aut matrē: morte mo
riatur. hec ille. Que oīa breuibꝰ verbis
cōprehendēs ſapiēs Ecc̄i. iij. ait: Fili ſu
ſcipe ſenectā patris tui: ⁊ non cōtriſtes
eū in vita illiꝰ. Si defecerit ſenſu: veniā
da illi. Suſcipe inqͭt ſenectā laborioſaꝫ
⁊ oneroſaꝫ recordās infantie tue: qñ fle
bas turbabas domū: inquietabas dor-
miētes: fatigabas matrem: fedabas pā-
nos: et alia faciebas qbꝰ infantilis etas
ſolet eſſe moleſta. Sicut enim tolerauit
pater aut mater: immo ſuſcepit et adiu-
uit infantiā tuam: ſic ⁊ tu ſuſcipe ⁊ non
abhorreas ſenectā illoꝝ. Sequitur. Sa
piens in autoritate preallegata dicens:
Patris tui: nō alieni: nō canis: nō ini-
mici: ſed pr̄is tui chari genitoris: amato
ris: ⁊ benefactoris. O ꝙ dulce vocabulū
pater aut mater. O ꝙ gratū verbū filiꝰ
aut filia. Hinc Hiero. ad matrē ⁊ filiam
in gallijs cōmorātes, ait: Mater et filia
noīa pietatis officioꝝ vocabula: vincu-
la nature ſunt. hec ille. Caueāt aūt filij
ne qḋ abſit deficiētes ſenſu parētes de-
rideant ⁊ maledicant ſicut ⁊ Cham: qui
maledictus fuit eo ꝙ Noe pr̄e ſuo dor-
miēte eū diſcoopertū irriſit: vt hr̄ Geñ.
ix. ¶ Scḋo filij debēt cū parētibus con
uerſari cum humilitate illos reuerēdo
atqꝫ timēdo. Maxime aūt filij debent
timere ne ſua culpa aut defectu a patre
vel a mr̄e maledicātur. Eſt em̄ hoc mō
paterna aut materna maledictio ſagit-
ta vulnerans ⁊ penetrās intima cordis
filioꝝ maloꝝ. Vñ Augu. xxij. li. de ciui.
dei. c. viij. narrat ꝙ apud ceſareā capa-
docie qdā nobilis matrona fuit viri de
ſtituta ſolacio: decē filios habēs ſepteꝫ
mares ⁊ tres feminas. Quadā aūt vice
mr̄ ab eis offendit: ⁊ maledictionē filijs
imprecat. Subito imꝑcationē matris
diuina vindicta ſubſequit: ⁊ oīs pena
horribili ⁊ filii feriunt. Nō oēs tremore
ſunt horribiliter ꝑcuſſi. Quapropter ni
miū dolētes ⁊ ciuiū ſuoꝝ oculos nō fe-
rētes ꝑ totū orbē vagari ceperūt. Et q̄-
cūqꝫ ibāt oīm in ſe ꝓuocabāt aſpectū.
Ex his aūt duo frater ⁊ ſoror Paulus ⁊
Palladia Hyponiā venerūt. ⁊ Auguſti
no qḋ ſibi aduenerat narrauerūt. Cūqꝫ
iā qndecim diebꝰ añ paſcha eccleſiā btī
Stephani frequētantes ſanitatē ab ip
ſo martyre multis ꝑcibus poſtulaſſent
in ipſo die paſche cuꝫ frequēs ppl̄s pn̄s
eſſet orōne facta añ altare ſctī Stepha
ni: ābo frater ⁊ ſoror ſurrexerūt pariter
ſani. O filij ſupbi: o filij parētibus vr̄is
inſultātes: o filij irreuerētes: inobedien
tes: ⁊ cōtumaces: timete paternā ⁊ ma
ternā maledictionē. Timete inſuꝑ ⁊ di-
uinū iudiciū. Nā ſicut lōga vita ſperan
da eſt ab illis q parētes honorāt: vt hr̄
Exo. xx. Ita ⁊ breuis vita ⁊ infelicitate
plena a malis filijs eſt ꝑtimeſcēda. Ter
tio debēt filij cū parētibus cōuerſari cū
pietate illis. ſ. in infirmitatibus neceſſi
tatibus ⁊ antiqtate pie ſubueniēdo cū
facultas adeſt. Unde Hiero. vbi. ſ. ait:
Exolue fili qḋ debes ⁊ officia debita q̄-
licūqꝫ exhibe famulatu: parentibus ꝯo
nemo reddere pōt quantuꝫ tenetur. Et
Amb. ſuper Lucaꝫ ait: Si paueris inqͭt
matrē: nō reddidiſti ei cruciatus quos
ꝓ te paſſa eſt: nō labores qbus te geſta
uit: nō alimēta que tibi miniſtrauit. Au
di etiam Hieronymum. O ingrate fili.
vbi. ſ. dicentem: Quid ipſa memorē nu
trimenta: ⁊ tenere infantie dulces iniu
rias: quas nutritoris affectus de ſuis
parabolis ſumit: Quid cibos in matre
cōfectos: q femineis manātes ex mēbris
lacteū ſoluunt in ſuccū: ⁊ fauces inuali
das liqdo ſapore perfundunt: Cogente
natura ſumunt infantes de matre qḋ
bibant: ⁊ dente nō nato hoc ſit curren-
tibus labris eliciunt: qḋ non ſit neceſſe
mordere. Seruiūt materna poſteris pe
ctora ſeruiunt ipſis in cunabulis manꝰ

et terga: mēbris deuoluta lactētiū gratos artus accipiūt. Optat mater paruulū creſcere: optat cito videre maiorē eūq́ꝫ numeris iuuenū miſcere feſtinat nunq̄ ſibi forſitan ſeruiturum. Hiis tot tātiſq́ꝫ p̄cedētib⁹ factis: parētib⁹ ⁊ matri tota dꝫ alacritate ſeruiri. Hec ille. Prout fecit illa filia licꝫ pagana: quā laudat Valeri⁹ rubrica de pietate erga parētes. Hec matrē adiudicatam vt fame moreret̄ in carcere per dies plīmos fingēs ſe viſitatiōis cā ad eā accedere velle īpetrato a carceris cuſtode additu: tn̄ bn̄ excuſſa ne ſibi alimēta portaret ꝓprio lacte ſuſtētauit. Qd̄ dū iudici innotuiſſet matri donauit vitā admirās filie pietatē. Curēt igit̄ ſeruare filij q̄ dicta ſunt: p̄res ꝟo ⁊ matres caueāt ne ipis ꝑ q̄buſlibet minimis defectib⁹ maledicāt. Hoc iō dico q: ſolēt plures mulieres nō poſſe loq̄ abſq́ꝫ maledictionib⁹ ⁊ blaſphemijs. O feroces mr̄es cur filios vr̄os quos portaſtis in vtero tot maledictiōib⁹ iugulatis? Ut tn̄ ꝓpitius ſit de⁹ oīb⁹ tā parētib⁹ q̄ filijs cōſulo vt in hac die q̄ primūītraueritis domū añq̄ comedere incipiat[?] oēs filij ⁊ filie corā patrib⁹ ⁊ mr̄ib⁹ genuflexi veniā petāt ⁊ poſtulēt bn̄dici. At et ipſi parētes eos amplerātes: dulciter oſculent̄ et bn̄dicāt ſicq́ꝫ acq̄rit̄ in hoc ſcl'o dei gr̄a: ⁊ in futuro eterna glīa: in q̄ viuit ⁊ regnat marie ꝟginis fili⁹ amoroſus redēptor nr̄ ieſus: q̄ vt nobis daret exēplum honorādi parētes vt dicit Lucas erat ſubditus illis Joſeph. ſ. et Marie vt dictum eſt ſupra. Amen.

¶ Dn̄ica in paſſione infra diē: de maledictionib⁹ diuerſarū creaturaꝝ irrōnabiliū ⁊ intellectualiū: ⁊ ipſius dei oīm creatoris. Sermo. lv.

DEmonium habes. Judeorum blaſphemantiū xp̄m verba ſunt iſta originalr̄ Joh. viij. ⁊ in euāgelio hodierno. Cōtremiſcūt viſcera mea ⁊ cor meū fit gelidū totū: cū conſidero deteſtabil[...] horribilēq́ꝫ xp̄ianoꝝ abuſum: q̄ p̄ſ[...] pſerunt iam publice relarare lingu[as] ſuas ad maledictiones et ad blaſph[e]mas dei ⁊ ſanctoꝝ celi. Eſt aūt hoc m[a]lum adeo cōmune: adeo gn̄ale: adeo antiquū atq́ꝫ īueteratū: vt ꝓpterea [vi]deat̄ pleriſq́ꝫ aut paruū: aut ſatis le[ue] pctm̄: vel certū nullū. Quo fit vt i[n] vicis: in plateis: in domo: in foro: in [ci]uitate: in agro reſonet contumelia [de]i ſummi ⁊ bn̄dicte matris ei⁹: ⁊ alio[rum] ſ[an]ctoꝝ. Et lꝫ nōnulli ꝯfiteant̄ ⁊ accuſ[ent] ſe maledicendo ⁊ blaſpemādo pecca[re] nihilomin⁹ nolunt credere pcti hui[us] grauitatē. Ea propter in p̄ſenti ſerm[o]ne de peccato maledictionis ſub quo [et] blaſphemiā intercludemus: aliqua ne[c]eſſaria ſtudebimus declarare: vt ſi [qui] ad pn̄iam verā voluerint redire: intel[li]gant quātum ipſis cauendū ſit a male[dictis]. Nā et iudei peſſimi dn̄o ieſu c[hriſto] maledicētes: merito videtur abhorrend[i] multo fortius et ipſi xp̄iani: qui fide[m] eius profitētur. Diſtinguemus ergo t[ri]plicem maledictionem.

Prima eſt facture irrationalis.
Scd̄a creature intellectualis.
Tertia nature diuinalis.

¶ Qr̄ nō debēt xp̄iani maledicere cre[a]turis irrationabilib⁹: eo q̄ ordinant̄ a[d] hoīem p̄ ſubuentionē: ſignificationē [et] per modum cōtinentis. Capi[tulum] [...]

PRima maledictio eſt fact[u]re irrōnalis: cū ſcꝫ q̄s maledicit terre: lapidibus: arboribus: aīalibus: pluuie: ve[n]tis: ſoli: lune: ac ſilib⁹. Et d[e] hac maledictione ſanctus Tho. ij. ij. q. lxxvj. inq̄t: Maledicere reb⁹ irrōnabilibus in quātū ſunt creature dei eſt pe[ccatum] blaſphemie. Maledicere aūt eis ſm̄ ſe cōſideratis eſt ocioſum ⁊ vanū: ⁊ p̄[ter] illicitū. ¶ Sꝫ poſſet aliq̄s arguere oſ[ten]dēdo nō eē illicitū maledicere creatur[is] irrōnabilib⁹. Primo q: vt hr̄. ij. Reg. [j.] Audita Dauid morte Saulis et Jon[a]the maledixit mōtib⁹ gelboe. Scd̄o

xp̄s vt hr̄ Mat.xxj.ꝛ Mar.xj. Maledi
xit ficulnee:in qua nō inuenit niſi folia.
Tertio:qꝛ Job vt dꝛ eiuſdem.iij.maledi
xit diei ſuo:ꝛ dicebat: Pereat dies in q̄
nat⁹ ſum:ꝛ nox in qua dictū eſt: ꝯcept⁹
eſt hō dies illa ṽtat ī tenebras. Rn̄det
Tho.vbi.ſ.ꝙ bn̄dictio ꝛ maledictio ꝓ-
prie pōt ptinere ad illā rē cui pōt bonū
aut malū contingere.ſ.rōnali creature.
Ipſis ꝗ irrōnabilib⁹ dꝛ ꝯtingere bonuꝫ
aut malū in ordine ad creaturā rōnaleꝫ
ꝓpter quā ſunt.Ordinanꝭ aūt creature
irrōnales ad hoīeꝫ tripliciter. ¶ Prīo p
modū ſubuētiōis:inquātū ex eis ſubue-
niꝭ hūane neceſſitati. Et hoc mō a deo.
Geñ.iij. poſt pctm̄ primoꝝ parentū ma
ledicta eſt terra.vt ſcꝫ per ei⁹ ſterilitatē
hō puniretꝭ.ꝛ Deutꝭ.xxviij. de⁹ dixit: Si
audire nolueris vocē dn̄i dei tui: vt fa-
cias ꝛ cuſtodias oīa mādata ei⁹ et ceri-
monias quas ego p̄cipio tibi hodie:ve-
niēt ſup te oēs maledictiōes iſte ꝛ app̄-
hēdēt te. Maledict⁹ eris in ciuitate:ma
ledictus ī agro. Maledictū horreū tuū
ꝛ maledicte reliq̄e tue. Maledictus fru
ctus vētris tui:ꝛ fruct⁹ terre tue:armē-
ta boum tuoꝝ: et greges ouiū tuarum.
¶ Scd̄o ordinantur creature irrōnales
ad hoīem p modū ſignificatiōis. Et ſic
xp̄s maledixit ficulnee ī ſignificationeꝫ
ſynagoge ꝛ iudaice gētis q̄ nō habebat
niſi folia ṽba.ſ.legis ſine fructu. Et ꝓ-
pterea merito debebāt areſcere:ꝛ aufer
ri ab ea regnū dei:qd̄ ſignificatū fuit in
ficulnea a xp̄o maledicta. ¶ Tertio ordi
nanꝭ creature irrōnales ad ip̄m hoīem
ꝓpter modū ꝯtinētis aut tp̄is:aut loci
ꝛ ſic Job maledixit diei in q̄ nat⁹ erat ꝓ
pter culpā originalē quā naſcēdo ꝯtre-
rat. Ita ꝙ maledictio illa nō arguit in
eo aliquā īpatiētiā:ſꝫ tm̄ arguit ꝛ expli
cat ꝙ die q̄ nat⁹ eſt ꝛ ꝯcept⁹ ꝯtrxit origina
lē culpā:q̄ radix eſt oīm paſſionū q̄s pa
timur ī hac vita. Dauid īſup maledixit
mōtib⁹ gelboe ad explicādā cedē q̄ ī eis
facta fuerat: ꝓpterea dicebat cū fletu ꝛ
lachrymis. Mōtes gelboe:nec ros nec
pluuia veniat ſup vos in q̄b⁹ ceciderūt
inclyti iſrꝭ Saul ꝛ Jonathas amabiles
ꝛ decori:aq̄lis velociores:leonib⁹ fortio
res. Filie iſrꝭ ſup Saul flete. Et ego do
leo ſup te frater mi Jonatha. Quare nō
eſt trahēdū in ꝯñam vt vnuſq̄ſq ꝓ ſuo
libitu facturis irrōnabilib⁹ maledicat.
¶ Qꝛ hō nō dꝫ maledicere creaturis in-
tellectualib⁹.ſ.creature infernali: crea-
ture terreſtri ꝛ celeſti. Cap.ij.

S Ecūda maledictio eſt creatu
re intellectualis:q̄ adhuc tri
plex eſt. ¶ Prima eſt creatu-
ra intellectualis infernalis:
q̄ eſt diabolus cui īquātuꝫ creatura dei
eſt nō licet maledicere. Vñ ī ep̄la Jude.
Cū altercaretꝭ Michael cū diabolo de
corpe Moyſi nō fuit auſus ī eū iudiciū
inferre blaſphemie. Altercatio aūt illa
vt dicit glo.erat:qꝛ diabol⁹ volebat īue
nire corp⁹ moyſi qd̄ poſt mortem: vt hr̄
Deutꝭ.xxxiiij.deo nolēte vbi ſit ignoratꝭ
ꝛ diabolus volebat vt ſciretꝭ vt ſic tra-
heret ppl'm ad idolatriā. Sꝫ angelus ꝓ
hibebat:ꝛ tm̄ cū diabolo contēdēs vole
bat blaſphemare eum. Idcirco Hiero.
xxiiij.q.iij.c.ſi igitꝭ.ait: Si igitꝭ michael
non fuit auſus diabolo ꝛ certe maledi-
ctiōis digniſſimo iudicium īferre blaſ-
phemie:quāto magis nos ab oī male-
dicto puri eē debem⁹. Merebatꝭ diabo-
lus maledictū ſꝫ p os archāgeli blaſphe
mia exire nō debuit. ¶ Scd̄a creatura
intellectualꝭ dici pōt terreſtris.ſ.hō:cui
pōt q̄s triplꝭ maledicere. Prīo ex ꝯfor-
matione dei ꝛ amore iuſticie. Et de hac
dꝛ.xxiiij.q.iij.c.cū ſcti viri. Cuꝫ ſcti viri
maledictiōis ſn̄iam ꝓferūt:nō in hanc
ex voto vltiōis:ſed ex iuſticie amore ꝓ-
rūpūt. Sic Geñ.ix.dixit Noe: Maledi
ctus chanaā ſeru⁹ ſeruoꝝ erit frīb⁹ ſuis.
Sic Actꝭ.viij. Petr⁹ maledixit Simoni
di. Pecunia tua tecuꝫ ſit in ꝑditionem.
Scd̄o pōt q̄s hoī maledicere ex q̄dā le-
uitate vel ſubreptione ſicut ſolēt multi
facere:ſꝫ ocioſe ꝛ beſtialꝭr:q̄ neſciūt loq̄
cum ſocio ſine maledictione.di. Sis ſu
ſpēſus p gulas:naſcatur tibi vermis ca
nis:ꝛ ſimilia. Tertio pōt q̄s hoī maledi

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN